

คณะศรัทธาเข้า

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เมื่อวานมีคนมาถามปัญหาว่า ถามปัญหาผู้ปฏิบัติใหม่ เวลาปฏิบัติทำไมนั่งๆ ไปแล้วมันจะโงก มันจะโยกมันจะคลอน แล้วเวลานั่งไปน้ำลายมันจะออกใจ พอปฏิบัติ แล้วมันจะเป็นอย่างนี้หมดเลย ผู้ที่ปฏิบัติใหม่นี้ เราไปคิดกันเองว่าเราพยายามจะประพฤติปฏิบัติให้ใหม่ แต่ไม่คิดเลยว่าขณะที่ปฏิบัตินี้ก็เลสมันอยู่กับเราด้วย

เราถึงบอกว่า ให้ทำไป เราปฏิบัติ เอะเรื่องของเราไปปฏิบัติ เพื่อเอาหัวใจ อย่าไปกังวลที่ร่างกายนะ แต่เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติใหม่ไปกังวลกันที่ร่างกาย

๑. ต้องนั่งให้ตรง ไปกังวลว่าต้องนั่งให้ตรง

๒. ไม่ให้มีอาการตอบสนองใจ คือไม่ให้มีอะไรมาตอบสนอง อย่างเช่น ภาวความรู้สึกมันจะไปตอบสนองสิ่งใด

เราบอกว่า เห็นไหม มันเป็นใจกับอาการของใจ ถ้าอาการของใจมันมีความรู้สึก มีความรู้สึกว่ามันโยกมันคลอน แล้วเหงื่อมันจะแตกบ้าง แล้วเวลาน้ำลายจะออกมาเต็มปากบ้าง แล้วจะคอยกลืนตลอดเวลา แล้วมันก็ไปรับรู้เหมือนแผ่นเสียงตกร่อง ถ้าแผ่นเสียงตกร่องนะเราไปรับรู้ตกร่องนั้นมากๆ เข้า ความรู้สึกนั้นมันจะขยายไปเรื่อยๆ แต่ถ้าเรากลับมาที่ตัวเราเองไม่ออกไปที่ความรู้สึก แล้วมันทำอะไรละ

เราเปรียบเหมือนคนกลัวผี เวลาคนมันกลัวผีมันจะกลัวมากเลย อาการกลัวนั้นไม่ใช่ใจนะ อาการกลัวเกิดจากใจ ถ้าอาการกลัวจากใจ เวลาที่พวกเราปฏิบัติใหม่ๆ ทุกคนเพราะพระที่ปฏิบัตินั้นก็มาจากคนนี่แหละ พอมาจากคน คิดดูสิ คนที่บวชพระใหม่จะกลัวผีไหม ทุกคนกลัวผีทั้งนั้น แต่เวลากลัวผีแล้วให้ไปเที่ยวป่าช้า เห็นไหมกลัวผีแล้วจะเข้าไปหาผีมันไม่ยิ่งกลัวไปใหญ่เลยหรือ

นี่ถ้าคิดทางโลกมันทำไม่ได้ แต่ถ้าเป็นทางธรรมนะ พอกลับผี เพราะอะไร เพราะกลัวผี เพราะเรามีความลึกลับสงสัย เพราะมันมีความสงสัย มันมีนิเวศธรรม สงสัย มันยิ่งกลัวมันยิ่งสร้างภาพใหญ่เลย ก็เลยเดินเข้าไปในป่าช้า เข้าไปป่าช้าแล้วนะไม่มีอะไรเลย ซากศพก็คือซากศพ ต้นไม้ก็คือต้นไม้ ใบหญ้าต่างๆ เห็นใหม่ แล้วพวกที่เขาทำเป็นที่ฝังศพ มันก็เป็นอิฐหินทรายปูนไม่มีอะไรเลย

แต่เรากลับตัวเราเองเห็นใหม่ อាកารอย่างนี้กับการกลัวผี การกลัวผีมันก็สร้างภาพอย่างนี้ ถ้าพอเราเข้าไปพิจารณาแล้วนะ ครูบาอาจารย์เข้าไปในป่าช้าแล้วนะ ไปเห็นสุนัข ไปเห็นหนู ไปเห็นสัตว์มันอยู่ในป่าช้า สัตว์มันยังไม่กลัวผีเลย ทำไมเรากลับละ มันทำให้เรานะ มันกลับละอายุใจไป พอเราละอายุใจ อาการกลัวผีเกิดจากเรา

เราจะบอกว่าเวลาเรานั่งแล้วโยกคลอน เวลาเราโยกเราคลอน เวลาน้ำลายเราออก ความรู้สึกนี้ จิตมันออกมารับรู้ไง พอจิตมันออกมารับรู้ เห็นใหม่ เหมือนกลัวผีเลย กลัวผีมันก็เกิดดับ เดียวก็กลัวเดี๋ยวก็ไม่กลัว

บางอย่าง ถ้าจิตเราปกติ จิตเราไม่คิดอะไร สิ่งนี้จะไม่มีนะ มันจะไม่ออกมารับรู้ อาการจากข้างนอก แต่ถ้าเราผลប់มันจะออกมารับรู้จากข้างนอก แล้วมันเป็นเพราะเราปฏิบัติใหม่ด้วย พอปฏิบัติใหม่ด้วยความตั้งใจมันสูง พอตั้งใจสูง นึกว่านั่งแล้วมันต้องเหมือนพระพุทธรูป ต้องไม่ขยับเขยื้อนเลยแล้วจิตมันจะลง แต่ความจริงไม่ใช่

ความจริงเรานั่งเพื่อเอาใจไป เวลาเรานั่งเพื่อเอาใจ ร่างกายมันจะคลอนจะแคลน ยังไง มันเรื่องของร่างกาย เวลาเราปฏิบัติเห็นใหม่หนึ่งครั้งชั่วโมงเอาชั่วโมงหนึ่ง แล้วมองนาฬิกาจะ เวลานั้นอยู่เห็นใหม่เราจะเอาใจเรา แต่เราไม่เอาใจเลยเราส่งใจเราไปดูตัวเลข ว่าเข็มกระดิกไปที่ไหน แล้วก็อยากให้มันไปเร็วๆ เห็นใหม่ มันส่งออกหมดเลย

แล้วพอมันเข้าใจสิ่งใดมันก็ว่ามันว่าง มันปล่อยวางเห็นใหม่ ความกลัวหายไป ความกลัวหายไปเป็นสมาธิหรือยัง ยังนะ ความกลัวเกิดจากใจ แล้วความกลัวหายไป จิตมันก็ปล่อยเฉยๆ แล้วตัวจิตมันเป็นสมาธิหรือยัง?

ถ้าตัวจิตมันเป็นสมาธิ มันต้องมีคำบริกรรมไป มันต้องมีคำบริกรรมหรือต้องมีปัญญาอบรมสมาธิ คือต้องมีการกระทำ จะบอกว่ามันต้องมีเหตุไฉน เรานั่งกันอยู่นั้นเราคิดว่าเรามีสมบัติเต็มตัวกันแล้ว เรามีทุกอย่างพร้อมแล้วมีจริงหรือเปล่า? ไม่มีหรือ

แต่ถ้าเราทำงานทำการนะ เราได้สมบัติมาเราได้เงินทองมา เงินทองเป็นของเรา ไหม เป็นของเราเลย ถ้ามันมีเหตุไฉ มีเหตุที่เรามีคำบริกรรมต่างๆ มันจะย้อนกลับเข้ามา ในตัวของใจ มันไม่มีอะไร นี่ไงที่บอกว่าชาวพุทธ เห็นไหมที่ว่าชาวพุทธปล่อยวางๆ ทุกคนปล่อยวางหมดแล้ว ทุกคนเป็นคนดีหมดแล้ว ทำไมต้องไปวัด?

คำนี้จะพูดทุกคนเลย เราก็เป็นคนดีอยู่แล้วทำไมเราต้องไปวัด ก็เลสมันอ้างว่าเป็นคนดีไฉแล้วเราดีจริงหรือเปล่า?

ถ้าเราดีจริงนะ เราดีจริงเราต้องรู้จักตัวเราสิ นี่เราไม่รู้จักตัวเรานะ ทุกคนไม่รู้จักตัวเองเลยเพราะอะไร เพราะว่าธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของความรู้สึกมันส่งออกมา มันส่งออกมามันเลยไม่เข้าตัวมันเอง แล้วพอเราศึกษาธรรมะไปปล่อยวางๆ เราก็ปล่อยวาง เพราะเราไปเข้าใจสิ่งต่างๆ ว่าเป็นสภาวะเราก็ปล่อยวางๆ ปล่อยวางเหมือนกล้วยนี้แหละ กล้วยแล้วหายกล้วย พอหายกล้วยจิตมันเป็นสมาธิใหม่ จิตไม่เป็นสมาธิเลย

ไอ้อย่างนี้นะ เวลาเราบอกเด็กขนาดไหนก็แล้วแต่ เราสอนเด็กสอนลูกสอนหลาน ต้องเป็นอย่างนี้ต้องเป็นอย่างนี้ แต่ลูกหลานมันก็ฟังไว้เฉยๆ เหมือนครูบาอาจารย์เราว่า เห็นไหม เวลาอ่านพระไตรปิฎกนี้ให้เชื่อไว้ครึ่งหนึ่ง แต่มันมีความรู้สึกในหัวใจว่ามันยังลังเลอยู่ แต่ถ้าเมื่อใดจิตเราเข้าไปสงบเอง จิตเราเข้าไปเห็นเอง ไม่ต้องมีใครบอกเลย

เวลาความสงบเงียบก็เหมือนกัน ถ้ามันเข้าไปสงบจริงนะมันจะไม่พูดอย่างที่เขาวางๆ วางๆ อย่างนั้นเลย ไอ้สิ่งที่วางๆ นี่นะ เวลาครูบาอาจารย์เขาพูดกับลูกศิษย์มันเป็นผู้ที่รู้กับผู้ที่รู้ เหมือนเราคนทำงาน คนทำงานเป็นกับคนทำงานเป็นพอพูดคำเดียวกันมันเหมือนกัน

แต่คนทำงานไม่เป็นเห็นไหมฟังเขาเล่ามาแล้วก็ทำไป ถ้าทำไปอย่างนั้น มันจะไม่.. มันก็ว่างเหมือนกับว่างๆ ของเด็ก พอเด็กมันนั่งสงบ มันบอกมันว่าง ถ้าเด็กมันนั่งเรียบร้อยนี่นะ มันบอกว่ามันทำคุณงามความดีมหาศาลเลย ทั้งที่มันยังไม่ได้ทำอะไรเลยนะ แต่ถ้ามันชนอยู่นี่ เราบอกว่าเด็กนี่ชน ถ้าเด็กไม่ชนบ๊ีบ มันอยู่เฉยๆ แล้วมันได้อะไรขึ้นมา ใจเราก็เหมือนกัน ถ้ามันอยู่เฉยๆ มันว่างเฉยๆ มันว่างอย่างนั้นมันว่างของอะไร

เราจะพูดบ่อยมากเลย ว่าความว่างของปุถุชนนะ เราเป็นปุถุชนเรามีสมานกันทุกคน ที่นั่งอยู่นี้มีสมานกันทุกคนเลยแต่สมานของปุถุชนไง ถ้าคนไม่มีสมานนะ คุณเด็กสมานสันติ วงการหมอจะรู้ดีว่าเด็กสมานสันมันจะคุมตัวเองไม่ได้ เพราะสมานมันไม่ปกติเห็นไหม ไปหาหมอหมอต้องพยายามฟื้นฟูขึ้นมา เพราะสมานของเราเป็นสมานของปุถุชน

แล้วพวกนักวิชาการเห็นไหม พวกนักวิทยาศาสตร์ เขาจะมีการทดสอบของเขา เขาทำวิจัยเขาต้องฟัง ฟังอยู่นี้ สมานเขาก็เริ่มดีขึ้น พอสมานเขาเริ่มดีขึ้น เพราะอะไร คุณลักษณะการศึกษา ถ้าเด็กคนไหนศึกษาดี เด็กคนไหนสมานดี มันจะเรียนของมันดี ถ้าเรียนของมันดีมันจะดีขึ้นของมันไปเรื่อยๆ

แม้แต่ปุถุชนนะ แม้แต่คนที่ทำงานดี คนที่มีสมานดี เหมือนเด็กที่มันเรียนดี เพราะมันมีพื้นฐานของมันดี แล้วพอถ้าจิตมันเป็นอริยมรรค โสดาปัตติมรรค สมานมันต่างจากปุถุชนแล้ว ถึงว่าปุถุชน กัลยาณปุถุชนไง ถ้าปุถุชนมันยังมีความฟุ้งซ่านอยู่ ฟุ้งซ่านแล้วมันควบคุมไม่ได้

เหมือนเรานี้ เวลาปฏิบัติไปมันสั่นไหวได้นะ บางทีมันสั่นไหวได้ มันวูบได้ อย่างสั่นไหวอย่างนี้ มันไม่ชำนาญในวสีไง ถ้ามันไม่ชำนาญในวสี อย่างนี้มันทำไม่ได้ มันยากเป็นโศดาปัตติมรรคไม่ได้

แต่ถ้าเป็นโศดาปัตติมรรคจิตมันจะคงที่ของมัน คงที่ของมันเพราะเหตุใด? เพราะปุถุชนและกัลยาณปุถุชน คำนี้เราฟังบ่อย ฟังคนเทศน์บ่อย เวลาใครเทศน์มานี้ นักวิชาการเทศน์มานี้ โดยหลักแล้วต้องพูดถูกต้อง ถ้านักวิชาการที่ถูกต้อง นักกฎหมายต่างๆ โดยหลักนี้ ถ้าโดยหลักเขาแม่นยำ

เวลาเขาขึ้นว่าความเขาจะซักแม่น้ำทั้ง ๕ ไปไหนก็ได้ แล้วเขาจะย้อนกลับมาหลักกฎหมายของเขาไป เพื่อโน้มน้าวให้ทุกคนเห็นตามเขา ถ้าโดยหลักนะ ปุถุชนและกัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนมันจะเห็น รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร แต่ถ้าคนภาวนาไม่เป็นนะจะบอกเลย บอกว่ารูป รส กลิ่น เสียง เป็นอริยสัจ สรรพสิ่งนี้เป็นอริยสัจ มันจะเป็นอริยสัจได้อย่างไร มันไม่ได้เป็นอริยสัจหรอก มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

แต่เพราะอุปาทานของเรา เพราะความหลงของเราเห็นใหม่ บ่วงของมารมันล่อรูป รส กลิ่น เสียงนี่ล่อนะ มันเป็นเครื่องล่อ ถ้าเรามีสติ เรารู้ทันของเรา อย่างเช่นอาหารที่เขามาวางกันนี้ ถ้าเราไม่เข้าไปตักก็ไม่ได้กินหรอก แต่เพราะเราเข้าไปตักอาหารมา เราไปกินมา นี่ปุถุชนเป็นอย่างนี้

ถ้าปุถุชนเป็นอย่างนี้ เห็นใหม่ ที่หลวงตาท่านพูด จิตมันหิวโหย ถ้าจิตมันหิวโหยอะไรเข้ามามันจะกินทันทีเลย จิตของพวกเขาหิวโหยมากนะ อารมณ์ผ่านเข้ามาไม่ได้เลย สิ่งใดกระทบไม่ได้เลย กระทบออก กระทบออก เพราะเราไปเอาเขา

แต่ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชน มันเห็นโทษไง เห็นโทษว่ารูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันเป็นเครื่องล่อ พอมีเครื่องล่อเราเข้าใจปั๊บ พอมันมาถ้ามีสติปั๊บเราจะไม่เอามันนะ เหมือนของที่เขามาวางไว้ เราไม่ไปหยิบนี้เราจะเป็นเจ้าของได้ไหม ถ้ารูป รส กลิ่น เสียง มันไม่เข้ามาหาเรา มันมานี้เราไม่ไปหยิบมัน นี่จึงกัลยาณปุถุชนเป็นอย่างนี้

ถ้ากัลยาณปุถุชนเป็นอย่างนี้ สมาธิเขาจะควบคุมได้ง่ายไหม? สมาธิของเขา จิตของเขาเขาจะควบคุมได้ง่าย เพราะเขาเห็นว่า อะไรเป็นเครื่องล่อ อะไรเป็นโทษ แล้วพอเห็นอะไรเป็นโทษมันไม่ไปหยิบเข้า พอไม่ไปหยิบ อันนี้พูดโดยสังขจะข้อเท็จจริงนะ แต่ในเมื่อเด็ก เด็กมันไม่รู้เรื่องของเขารอก จิตนี้จิตเด็กๆ นะ ถ้าจิตเด็กๆ ไม่รู้เรื่อง เราถึงต้องใช้คำปริกรรมไง ถ้าคำพุทโธ พุทโธ พุทโธ คือไม่ต้องบอกเหตุผล

คือทำให้พุทโธให้จิตมันเกาะพุทโธนี้ไว้ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมารนะ มันเป็นบ่วงมันเป็นเครื่องล่อ แล้วไปบอกมันมันก็ไม่เข้าใจ เพราะอะไรเพราะมันยังเป็นปุถุชนอยู่ ไม่เข้าใจพอไม่เข้าใจมันก็ต้องให้คำปริกรรมเกาะตรงนี้ไว้ ถ้ามันเกาะคำปริกรรมนี้ไว้มันพัฒนาของมันเข้าไป มันจะวนของมันเข้าไป ถ้าววนเข้าไปมันถึงจะเป็นสมาธิไง

ถ้าจิตเป็นสมาธิขึ้นมา มันเห็นใจว่า รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ถ้าเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เราเห็นแล้วเราเข้าใจแล้ว เข้าใจด้วยรู้แจ้งนะ ถ้าเข้าใจอย่างนี้ พูดอย่างนี้เราก็อ่านแล้วเข้าใจ แต่เข้าใจอย่างนี้มันเข้าใจชั่วคราว เข้าใจแต่พอมันมา มันก็หยิบ มันทนสิ่งเร้าในใจไม่ได้ มันทนกิเลสไม่ได้

แต่ถ้าเราไปเห็นโทษ เหมือนอย่างที่ว่าเหมือนเราจับ เราจับปลานึกว่าเป็นปลา แต่พอรู้เป็นงูเห่า เราจะปล่อยทิ้งเลย พอมันเห็นโทษอย่างนั้นมันจะเข้าอย่างนั้น พอมันขาดอย่างนี้ นี่กัลยาณปฏุชน พอเป็นกัลยาณปฏุชนนี่จิตมันจะคงที่ จิตมันจะรักษาได้ง่ายมากเลย พอรักษาได้ง่ายขึ้นมาที่พลังงานมันมีพร้อม มันย้อนไปโศคาปัตติมรรคสบายได้เลย

ถ้าย้อนไปโศคาปัตติมรรคสบาย มันจะทำของมันได้ มันจะยกขึ้นวิปัสสนาได้ แต่จะวิปัสสนาได้มันต้องมีตรงนี้ใจ ตรงนี้เป็นพื้นฐาน แต่เวลาทำอย่างนี้มันไม่ได้ อย่างนั้น มันทำตรงนี้ไม่ได้

พอทำตรงนี้ไม่ได้ ก็เพียงแต่ทำกันไปแล้วก็เทียบเคียงธรรมะไป ว่าธรรมะเป็น อย่างนั้นเป็นอย่างนั้น เป็นวิปัสสนิกไป ถ้ามันนึกของมันไปเรื่อยๆ มันก็เลยเป็นธรรม เพราะสภาวะธรรม ทำๆ กันไป มันถึงไม่เข้าทางใจ

พูดถึงเวลาเราเข้าใจหลัก ถ้าเข้าใจหลักแล้วเราก็ออยู่กับหลักไป ทำไปเรื่อยๆ นะ เพราะการทำอย่างนี้เหมือนปลุกต้นไม้ เราปลุกต้นไม้มันอยู่ที่ดิน อยู่ที่อากาศ อยู่ที่น้ำ ถ้าเรารักษาอย่างนี้ต้นไม้จะงอกงาม เวลาเราปฏิบัติก็เหมือนกันตั้งสติไว้ แล้วพุทโธไปเรื่อยๆ ถ้าไม่พุทโธก็ปัญญาอบรมสมาธิ แล้วใคร่ครวญไป

มันจะมากจะน้อยมันทำไป แต่ทุกคนจะคิดวิตกวิจารณ์ว่าเราทำนานแล้ว เราไม่ได้ จะทำอะไรให้สะดวกสบาย ให้เข้าถึงมรรคผล แล้วเวลาทำไปเราก็ก็นึกดูสมบัติคนอื่น นะ เวลาสมบัติคนอื่น เห็นไหมสว่างโพล่ง สว่างโพล่ง พูดกันบ่อยนักเลย

แต่เราบอกว่า เวลาของหลวงปู่มั่นเรานะ ช้างกระดิกหู งูแลบลิ้น มันก็เหมือน สว่างโพล่งนั่นแหละ ช้างกระดิกหูกับสว่างโพล่งใครเร็วกว่ากัน งูแลบลิ้นแพ่ลิบเดียว เท่านั้นกับสว่างโพล่งเห็นไหม แต่ขณะที่ช้างกระดิกหู งูแลบลิ้นนี้ ในเณรเราในการ ปฏิบัติของครูบาอาจารย์เรา ขณะที่จิตมันมรรคสามัคคี ชั่วเสี้ยววินาที พับ! พับ! เป็นไปเลยนะ

แต่ขณะที่จะเป็น อย่างที่เราสร้างสมมานี้ เพราะอะไร หลวงตาท่านจะพูดบ่อย บอกว่าถ้าไม่มีกอก่อกากขึ้นมา ใสสว่างโพล่งอย่างนั้นมันจะเป็นได้อย่างไร เพราะเรามี ความต้องการอย่างนั้น พอเรามีความต้องการอย่างนั้น เราคิดอย่างนั้น เราก็จะว่าอย่างนั้น

ง่าย คือเราจะไปทิ้งรากกันไง ถ้าเราทิ้งรากฐานกันหมดเลย เราจะอยู่อย่างนั้นแล้วเราจะได้อะไร

เราต้องเริ่มต้นจากฐานนี้ไป ถ้ามันเป็นความจริงจะต้องเริ่มต้นจากฐานนี้ไป คิดสมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีล สมาธิ ปัญญาอย่างไรก็แล้วแต่ มันมั่นคง ถ้ามันสามเส้าเห็นใหม่ เราตั้งหม้อบนสามเส้า มันจะเป็นประโยชน์กับเรา

นี่ก็เหมือนกันในการประพฤติปฏิบัติของเรา เราต้องมีหลักของเรา จิตคนเราเนี่ย เวลาปฏิบัติไปมันมีเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญตลอดไปนะ อาหารเราเกิดมาเรากินทานอาหารไปแล้วก็รอบ การปฏิบัติก็เป็นอย่างนี้ เดี่ยวเจริญเดี่ยวเสื่อม เดี่ยวเจริญเดี่ยวเสื่อม ถ้าเรารู้จักเจริญรู้จักเสื่อม ไม่ไปวิตกวิจารณ์กับมันเลย อยู่กับเหตุผลเท่านั้น ตั้งสติไว้แล้วพยายามตั้งตนไปและวิปัสสนาไป แล้วทำสมณะไปวิปัสสนาไป ของเราเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

ฉะนั้นเน้นย้ำว่าในการปฏิบัติเนี่ย ปฏิบัติเอาหัวใจ ในเรื่องของร่างกาย มันจะมีปัญหาของมัน มันจะมีอะไรของมันเป็นเรื่องของร่างกาย คุณะเวลาคนพิจารณาเขาจะทำอย่างเราไม่ได้หรอก เพราะเขาเป็นคนพิจารณาใหม่ ขนาดคนพิจารณายังปฏิบัติได้ เพราะยื่น เดิน นั่ง นอนใจ แล้วถ้ามันทำได้ มันเริ่มต้นจากความล่งเลงสัยของเรา ความล่งเลงสัยของปุถุชน

เพราะคำว่าปุถุชนนะ มันจะมีความล่งเลงสัยตลอด แล้วทำไปมันก็คาดหมายยิ่งไปเห็นผลงานนะ เวลาครูบาอาจารย์เทศน์เห็นใหม่ มันจะทำอย่างนั้นทำอย่างนั้นเราก็ทำตาม ถ้าทำตามโดยเหตุโดยผล เราก็ทำตามของเราไป ผลจะเกิดไม่เกิดมันหน้าที่ของผลนั้น แต่เนี่ยเราทำตามไปเหมือนกับเราทำเลข นับเลข แล้วผลของมันต้องให้ได้อย่างนั้น นั่นมันเป็นการนับแต่ในการประพฤติปฏิบัติ

ดูสิเหมือนที่เราทำเห็นใหม่ วาดภาพนี้วาดเหมือนกัน แต่ภาพสวยไม่สวยต่างกันแล้ว เพราะมันอยู่ที่ฝีมือ นี่ก็เหมือนกันในการประพฤติปฏิบัติ ทำเหมือนกันแต่ผลไม่เหมือนกันนะ ผลไม่เหมือนกันเพราะอยู่ที่เรา เราทำได้มากได้น้อย ตั้งใจตรงนี้ว่าการปฏิบัติ มันทำแล้วมันจะไม่ได้ผล มันเป็นการเริ่มปฏิบัติใหม่นะหรือจะปฏิบัติเก่าก็แล้วแต่ ถ้ามันยังทำไม่ได้ผล

เพราะเวลาองค์สมเด็จพระพุทธเจ้าว่าอย่างนี้ ขอให้ปฏิบัติบูชา แล้วเราทำบุญกุศลกัน เรื่องของท่านเรื่องของศีล เรื่องของการปฏิบัติ ปฏิบัติบูชา เพราะการปฏิบัติมันก็มีโอกาสแล้ว คนปฏิบัติเหมือนการเริ่มต้นทำงาน ถ้าคนเริ่มต้นทำงานมันมีผลงานนะ ถ้าไม่เริ่มต้นทำงานอะไร แล้วผลงานเอามาจากไหน

นี่ปฏิบัติบูชา เราปฏิบัติแล้วได้หรือไม่ได้ไม่สำคัญ จะทรมานขนาดไหนก็ทรมานไป เพราะเวลาปฏิบัติมันปฏิบัติยาก แล้วพอเราพูดถึงว่าปฏิบัติง่าย เราก็ไปคาดการณ่ว่าสิ่งที่ปฏิบัติง่ายนั้นคือการปฏิบัติได้ผล ไม่ใช่ ไม่ใช่หรืออก มันปฏิบัติง่ายปฏิบัติยาก มันอยู่ที่คนสร้างบุญกุศลมา ใครสร้างมาหรือไม่สร้างมาเท่านั้นเอง นี่พูดถึงเริ่มต้น

เริ่มต้นมันจะเป็นยังไงให้มันเป็นไป ร่างกายมันจะโยกคลอนขนาดไหนก็เรื่องของร่างกาย เอาหัวใจเท่านั้น

ถ้ามีปัญหาต่อไป ใครมีอะไรโต้แย้ง เพราะเราพูดถึงพื้นฐานใจ ถ้าไม่มีปัญหาเวลาเราพูดจากพื้นฐานมันจะโคด มันจะเหินฟ้า เพราะมีพื้นฐานแล้วโดยการเทศน์ จาก การปรับพื้นแล้วมันก็ขึ้นโครงสร้าง พอขึ้นโครงสร้าง มันก็ขึ้นตกแต่งภายในแล้ว โดยพื้นฐานอย่างนั้นถ้าใครถามพื้นฐานแล้วเราจะตอบประเด็นใหม่

ถามปัญหา มาตอนนี้ให้ถามแล้ว เวลาไม่ให้ถามนะก็อยากถาม

ถาม : หลวงพ่อครับ เวลาภาวนาไป บางทีนี่บางจังหวัด หมายถึงว่า อัดตาดำตัวตนมันขึ้น จนเราเอาไม่อยู่ บางทีมันเป็นความหลงแล้วเราจะแก้อย่างไรครับ?

หลวงพ่อบ : ขณะที่อยู่ในเหตุการณ์เห็นไหม ตอนนั้นเรากำลังต่อสู้เหมือนนักกีฬา นักกีฬาเวลาแข่งขันเห็นไหม ตัวเองแข่งขันอยู่กับคู่แข่ง เราจะไม่ว่าเราทำผิดทำถูก เพราะเราพยายามอยู่ แต่คนคุณะเห็น นี่จะบอกขณะปฏิบัติไง ขณะปฏิบัติเหมือนกับเรากำลังแข่งขัน เราจะไม่เห็นตัวเราเองเลย

แต่พอมันผ่านไปแล้วเห็นไหม นี่ใจพอพูดตรงนี้ปั๊บมันสะเทือน สะเทือนตรงไหนรู้ไหม ตรงที่พระพุทธเจ้าบอกว่าปัจจุบันธรรมใจ แล้วกิเลสมันก็หลบอยู่อย่างนี้แล้วมันก็อยู่เหนือเรานิดเดียว แพ้ทุกที ปฏิบัติทีไร เดี่ยวก็ถูกสู้ไม่ไหว พอถูกมาแล้ว เฮื่อน่าจะทำอย่างนั้น น่าจะทำอย่างนี้

แต่ในปัจจุบันเอาไม่ทัน แค่นี้มะันก็ควบคุมเราได้ชาติหนึ่งแล้ว แล้วมันจะเกิดตายไปอีกกี่ชาติๆ มันก็แค่นี้ แค่มันเหลื่อมเรานิดเดียว แล้วก็ชนะเราตลอดไปเลย มันรู้โดยที่ว่าออกมาแล้ว มันรู้เป็นอตตะ เวลาราบปฏิบัติอยู่มันจับคัน จับคันนะเราเคยนั่ง พวกนี้มันเคยนั่ง

เราเคยนั่ง จิตมันเริ่มสงบมาก สงบจนตอนนั้นคุมได้ดีมากเลย แล้วบังเอิญเด็กมาเล่นอย่างนี้ ลูกพรวดเลยจะไปเอ็ดเขา ลูกพรวดเลยนะ นี่พอตัวเองทะเล้งมาเลย นั่งอยู่ที่ทะเล้งเลยนะ พอทะเล้งขึ้นไปถึงประตูสติมันมาทัน

“มึงจะบ้าหรือ?” กลับมานั่งอย่างเก่าเลย ทะเล้งไปเลยนะ เพราะตอนนั้นจิตภาวนามีขั้นมีตอนแล้วสูงมาก แล้วกำลังหมุนเต็มทีเลยนะ แล้วเด็กเล่นกันเสียงดังมาก มันประสาเรานะประสาเราด้วยสามัญสำนึกทุกคน ต้องคิดว่าเราทำดีทุกคนต้องส่งเสริม แล้วเวลาเราทำดีอยู่ในกุฏิเราเนี่ย ไม่มีใครรู้หรือข้างนอก ว่าใครทำดีอยู่

เขาไม่รู้ของเขา เขาเล่นของเขา พอเล่นของเขาเราก็คิดว่า เอ๊ะ เราทำดีขนาดนี้ทำไมคนเขายังมามีปัญหา มาทำให้เราเสียโอกาส แล้วก็โกรธ พอโกรธทะเล้งไปเลยแต่มันเพราะปฏิบัติมันขึ้นไปแล้ว พอทะเล้งไปนะสติมันมาทันเลย

ถ้าวันนั้นไป ธรรมดาเราเป็นพระแล้วเขาเป็นเด็กนี่ พระมันต้องเอ็ดใครก็ได้โดยที่ว่าสิทธิตามสังคัมมัง มันสามารถจะว่าใครก็ได้ แล้วก็ต้องออกไปว่าเขาเต็มทีเลย แต่พอสติมันมา พับ! นี่ มันถามตัวเองเลย “มึงจะบ้าหรือ?”

คือคำว่า “จะบ้าหรือ” คือเขาไม่รู้เรื่อง คนที่เอ็งไปบอกไปว่าเขาไม่รู้อะไรกับเอ็งเลย เราต่างหากเห็นไหมเรานั่งอยู่ แล้วจิตเราเป็นสมาธิอยู่ แล้วเขามากระเทือนจิตเราอยู่ เราไม่รู้ของเราอยู่เราโกรธของเราอยู่แต่เขาไม่รู้เรื่องเลย พอเขาไม่รู้เรื่อง ก็กลับมานั่งใหม่ อันนี้ก็เหมือนกัน เวลามัน อตตามันเกิด อตตามันเกิด เราไม่รู้เราเข้าใจเพราะพอพูดปั๊บ เวลามันเกิดจากภายในมันตัน มันตันมันเหมือนกับภาษาโลกว่าอัดอั้นตันใจ

เหมือนกับเราเป็นเด็กแล้วโดนผู้ใหญ่เอ็ดนะ มันจะอัดอั้นตันใจในหัวใจของมัน มันจะระเบิด มันจะระเบิดมันก็ต้องหาทางออก หาทางออกก็กำหนดพุทโธก็ได้ ระบายมันไปทางใดทางหนึ่ง โอ้อย่างนี้มันอยู่ที่เทคนิคนะ เทคนิคหมายถึงว่าคนเรานี้มันจะเกิด

เหตุการณ์อย่างนี้ทุกๆ คน แต่มันจะเกิดในแง่ของอาการอย่างไร เพราะกิเลสอันเดียวกัน นั่นละ แต่มันอยู่ในหัวใจมันจะเกิดในแง่มมอย่างไร

อย่างเช่นวันนี้ภาวนาแล้วดี ภาวนานี้ละ นั่งพุทโธอย่างนี้ มุมนี้ อากาศอย่างนี้ บรรยากาศอย่างนี้นั่งแล้วดีมากเลย แล้วพรุ่งนี้จะเอาบรรยากาศอย่างเดิมนี้นั่งตรงที่เก่านี้ไม่ได้เรื่องเลย เห็นใหม่จะบอกว่าคนละแง่ต่างๆ ที่บรรยากาศเหมือนกัน เราเลือกชัฏภูมิเลือกทุกอย่างเหมือนกันเลย แต่กิเลสมันรู้ทันแล้วไง เมื่อวานนี้กิเลสมันไม่รู้ทันเพราะกำหนดอย่างนี้บีบ แล้วมันลงได้

วันนี้จะกำหนดอีก หรือจะไปชำระกิเลสอีก กิเลสมันรู้ทันเลย มันพลิกกลับเลย พอพลิกกลับอาการถึงเกิด อึดอัดมาก อึดอัดทางใจไปหมดเลย โอ้เมื่อวานมันได้ เมื่อวานมันได้ ตรงนี้อย่างนี้ได้เลย แล้ววันนี้ทำไมมันไม่ได้ นี่ไงเหมือนกันเลยที่พูดเมื่อกี้ว่าปฏิบัติเอาจิตไม่ได้ปฏิบัติเอาร่างกาย แล้วบรรยากาศอย่างนี้ ใจบรรยากาศอย่างนี้ แต่หัวใจที่มีกิเลส มันมีเล่ห์เหลี่ยมของมันแล้วมันสร้างภาพอย่างนี้

เราถึงบอกภาวนาไปนี่ลองผิตลองถูกลงอย่างนั้นได้ก็ได้ ไม่ได้ก็เปลี่ยนอย่างนี้ เขาเรียกว่าอุบายไง หลวงตาท่านใช้คำนี้เราจำแม่น บอกว่าการประพฤติกปฏิบัติ มันจะเอาแบบว่าซ้าๆ อยู่อย่างนั้น มันไม่มีอุบายวิธีการคือปฏิบัติแบบไม่ใช่ปัญญาไง คำว่าปัญญานี้นะ ถ้าทางโลกมันเหมือนฉ้อฉล เหมือนกับเล่ห์เหลี่ยม

คำว่าปัญญานะคือเหมือนกับหลบหลีก แต่ถ้านักปฏิบัติ เพราะกิเลสมันเป็นเรา ใจ การหลบหลีกอย่างนี้ เราไม่ใช่หลบหลีกเพื่อเรา เราจะหลบหลีกเอาชนะเรา อุบายทำซ้าทำซาก ทำซ้าทำซาก ทำอย่างนั้นก็ได้ ทำอย่างนี้ก็ได้ เราหาแง่มุมของมันไง แล้วทำเหมือนกัน ลงไม่ลงต่างกัน บางที่อยู่ที่บรรยากาศ บางที่อยู่ที่จิต

คำว่าอยู่ที่จิต เราถึงเน้นเห็นใหม่ เพราะเราเห็นอาการอย่างนี้ เราเคยปฏิบัติมาอย่างนี้ ดีสามครั้งเราจะปลุกพระทั้งหมดเลย ลงมาทำข้อวัตร พอทำข้อวัตรเสร็จประมาณ สัก ๑๐ กว่านาทีเสร็จแล้ว พอเสร็จแล้วจากดีสามกว่า ดีสี่ ดีห้า หก โมงเช้า สองสาม ชั่วโมง ช่วงเช้าจิตใจยังไม่กระทบกระเทือนอะไร มันจะไม่มีแรงไม่มีอึดตายวันนี้

คือนอนตื่นขึ้นมาไม่มีอะไรกระทบเลย แล้วเราดึงขึ้นมา ดึงขึ้นมาให้ทำข้อวัตร แล้วตอนนี้อยู่ที่อำนาจาสนา ใครจะมุงมันใครจะหาวิธีการอย่างไรเพื่อเอาชนะตัวเอง

แล้วถึงเวลาบิณฑบาตออกบิณฑบาต พอบิณฑบาตกลับมาเสร็จแล้ว ไปแล้ว อยู่ที่โอกาส
ละ

นี่ไง พิสูจน์ทางกว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมงให้ปฏิบัติตลอด เว้นไว้แต่ตอนเช้า ถ้าฉัน
อาหาร แล้วมาฉันน้ำร้อน แล้วทำข้อวัตรแล้วนั้นตลอดเลย เพราะเราปฏิบัติมา เรา
ต้องการโอกาสอย่างนี้ เราอยู่ที่วัดไหนนะ ถ้าเขามีโอกาสให้เราภาวนา เราอยู่ที่นั่นนาน
ถ้าวัดไหนเขาพาทำงาน เขาพานอกเรื่องนะ เราอยู่ไม่นานเดียวเราเก็บของไป

ฉะนั้นพอเรามาเป็นหัวหน้าเอง เราต้องการให้ทุกคนมีโอกาสไง นี่ให้มันมี
โอกาสให้สิ่งที่ว่า เวลาปฏิบัติไปนี้ แรงขับอย่างนี้ ความเป็นไปอย่างนี้ จำไว้เลย หลวงตา
พูดบ่อย ขณะปฏิบัติไปนี่นะ อย่างนี้กว่าปฏิบัติแล้วธรรมะจะได้ปฏิบัติตลอดไป กิเลสมัน
อยู่กับธรรมะนั้นด้วย กิเลสเรานี้

ถ้าไม่อย่างนั้นนะ เวลาคนเราทุกข์ยากนะมีคนบวชมาก พอเวลาบวช บอกตลอด
ชีวิต ตลอดชีวิต สึกheimมากเลย บวชแล้วต้องเป็นพระอรหันต์ นี่ไงเพราะขณะที่จิตมันดี
เห็นใหม่ แต่พอไปทำบิณฑบาต กิเลสมันเกิดนะ พอกิเลสมันเกิด เล่ห์เหลี่ยมมันออกแล้ว ทำ
อะไรก็ไม่ประสบความสำเร็จ ทำอะไรก็ไม่ได้ พอทำไม่ได้บิณฑบาต แปลกนะถ้าคนมีวาสนา
นะ มันยังพยายามรักษาใจไว้

เราถึงบอกพระตลอด บอกธรรมวินัยเหมือนกับอาวุธ เอาไว้รักษาตัวเอง อาวุธนี้
อย่าไปทำลายคนอื่น ขณะที่จิตมันตกนะ เพราะธรรมวินัยมันเป็นกฎหมายใช้ใหม่ มันก็
ไปว่า พระองค์นั้นขาดตกบกพร่องอย่างนี้ พระองค์นั้นบกพร่องอย่างนี้ พระองค์นั้น
บกพร่องอย่างนั้น ทุกคนบกพร่องหมดเลย นี่ไงไปทำลายเขาแล้ว แต่ความจริง ธรรมวินัย
นี้เพื่อเรา

พอเห็นคนนั่นก็บกพร่องคนนี้ก็บกพร่อง เราดีคนเดียว แล้วเราดีคนเดียวก็อยู่
ไม่ได้ สึกไปซะ แต่ถ้ามันไว้ดูแลเราเห็นใหม่ รักษาเรา รักษาเรา เรื่องของเขา เขาทำดีก็มี
เขาบกพร่องก็มี ถ้าเรื่องของเราเราต้องดูแลของเรา อย่าให้เราเอาธรรมวินัยมาทำลาย
ตัวเอง

ตั้งแต่ถ้าเริ่มบวชใหม่ๆ เราจะบอกว่าจิตมันดี มันดีไปหมดแต่เวลาจิตมันตก
ขณะที่จิตตกเพราะอะไร เพราะในใจเรามีกิเลส ขณะที่ปฏิบัติ กิเลสมันไม่เคยเปิดโอกาส

ให้ใครปฏิบัติเลย ขณะที่เราปฏิบัติ เราปฏิบัติเพื่อจะชนะกิเลสต่างหาก แต่กิเลสไม่เคยเปิดโอกาสให้เลย เพียงแต่มันยังไม่มียังงั้น แล้วจิตเรากำลังคืออยู่ จิตเรายังมีศรัทธาอยู่ มันยังแสดงตัวไม่ถนัดใจ แล้วมันว่าปฏิบัติ เออ มันได้ผลบ้าง สงบบ้าง ดีบ้าง

แต่ถ้ามันเพลอนะ นี่แก่นกิเลสแล้วมันเอาคนอยู่ในอำนาจของมันตลอด จะต้องหลงตาพูดบ่อยนะ งานอะไรทุกข์ยากเท่าชำระกิเลสไม่มี มันเพลไม่ได้ เราอยู่ด้วยกันนะ เขาจะทำร้ายเรา เขายังทำร้ายเราเลย ใหนี่มันความรู้สึกเลย มันคิดอยู่ที่นี่ แล้วมันทำร้ายโดยที่เราไม่รู้ตัว นี่อวิชชาไง มันอยู่กับจิตนะแล้วมันทำลายเราโดยที่เราไม่รู้ตัวเลย

อย่างเช่น ที่ปฏิบัติแล้วมันไม่ลง แล้วทำไมไม่ลงถ้าปฏิบัติไม่ลง คือสมาธิไม่ลง แล้วทำไมมันเคยลงล่ะ ถ้ามันเคยลงแสดงว่ามันลงได้ใช่ไหม แล้วทำไมคราวนี้มันไม่ลงล่ะ ไม่ลงมันก็ต้องมีเหตุสิ มันก็ต้องมีเหตุที่กิเลสมันเป็นตัวขัดขวางสิ ถ้ามีกิเลสเป็นตัวขัดขวาง นี่ไงเราถึงจะต้องขัดเกลากิเลส

ชุดงควัตรนี่เป็นการขัดเกลากิเลส ขัดเกลามาให้มันเบาลง เช่นผ่อนอาหาร คนง่วงนอนคนนอนมันจะแก่ง่วงนอนได้อย่างไร? ได้ คนง่วงนอนแล้วยังนอนนะ นอนแล้วนอนเล่าไปนอนเถอะ ไม่เคยอืม นอนแล้วนอนอีก นอนแล้วนอนอีก มันก็จะนอนต่อไปเอาไว้ไปลองดูได้ แล้วบอกคนนอนมันแก่ง่วงนอนได้อย่างไร อ้าว ลองดูสิ อดนอนแก่ง่วงนอนได้ มันง่วงไม่นอน ไม่นอน

อดนอน ผ่อนอาหารไง คือขัดเกลากิเลสคือไม่ให้กิเลสมันตัวอ้วนเกินไป แล้วมันคอยทำอย่างนี้ แต่เราไม่คิดเลยว่า สิ่งที่เราทำอยู่นี่มันเป็นการขัดเกลากิเลส คือไม่ให้กิเลสมันเข้มแข็งไง ไม่ให้กิเลสมีอำนาจเหนือใจไง ไม่มีอำนาจเลยๆ นะ แต่ทำอะไรมันไม่ได้หรอก ถ้าไม่มีมรรคญาณ

อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถ้าไม่มีมรรคญาณ เข้าไปทำลายกิเลสทำลายไม่ได้หรอก กิเลสเนี่ย อารูธอย่างนี้ ธรรมวินัยอย่างนี้ที่พระพุทธเจ้าวางไว้ เป็นธรรมและวินัย เป็นอารูธเห็นไหม

เวลาหลวงตาท่านบอกว่า “เอ๊ะ! แล้วจะสอนใครได้หนอ” เห็นไหม นี่ข้อวัตรปฏิบัติไง ปฏิบัติทางเครื่องดำเนิน ที่พระพุทธเจ้าวางไว้ แล้วครูบาอาจารย์เราไปปฏิบัติไว้

วางไว้ให้เราใช้ นี่เราเอามาใช้ แต่มันใช้ขึ้นมาเพื่อจะเสริมใจ เหมือนกับเรา ทุกๆ คนนะ พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า

“เราไม่สามารถทำใจให้ใครบริสุทธิ์ได้ แต่เราสามารถบอกทางได้”

ทีนี้เราซื้อวัตรปฏิบัติมันเป็นทาง พอเป็นทางเห็นใหม่ อย่างเรามาที่นี่ ทางรัฐบาล เขาทำทางให้เรา มา ขับรถมาตามทางนั้น แต่ทางในใจละ ทางในใจที่ก้าวเดินไปอยู่ที่ไหน ซื้อวัตรปฏิบัติเห็นใหม่เราถึงต้องสร้างทางไป สร้างทางเพื่อสร้างสมาธิ สร้างสตินี้ไป

เราจะบอกว่าเวลาเราทำงานก่อสร้างนะ เรามีพิมพ์เขียว เราไปสั่งวัสดุได้เลย วัสดุอะไรก็ได้สั่งได้เลย แต่ในใจนะสั่งวัสดุไม่ได้ สติ สมาธิ ปัญญาสั่งไม่ได้ สติ สมาธิ ปัญญา ต้องเกิดขึ้นเองหมด งานประพุดติปฏิบัติไม่มีการสั่งจากใครทำให้ได้เลย วัสดุทุกตัวต้อง ตั้งโรงงานผลิตเองหมด ถนนหนทางทุกสายต้องสร้างเองหมด

แล้วเดินได้คนเดียวด้วย จิตดวงนั้นดวงเดียวเดินไป แล้วจบแล้วเห็นใหม่ โสดา ปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค ทำไมโสดาปัตติมรรคกับสกิทาคามิมรรค ต่างกันอย่างไร สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรคต่างกันอย่างไร อนาคามิมรรค อรหัตมรรคต่างกันอย่างไร

มรรค ๔ ผล ๔ แล้วเป็นของบุคคลคนเดียว บุคคล ๘ จำพวก บุคคลคนเดียว เปลี่ยนเป็นได้ ๘ บุคคล โสดาปัตติมรรคเป็นบุคคลที่ ๑ โสดาปัตติผลเป็นบุคคลที่ ๒ สกิทาคามิมรรคเป็นบุคคลที่ ๓ สกิทาคาผลเป็นบุคคลที่ ๔ มรรค ๔ ผล ๔ เราสร้างเองนะ เราต้องสร้างเองทุกอย่าง แล้วเป็นคนเดินเองแล้วเป็นคนได้ผลเอง แล้วเราก็จำทางของเรา

เวลาจำทางเวลาเทศนาว่าการ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านคุยกันทางตรงนี้ คุยกัน เรื่องถนนหนทาง ถนนของใคร หนทางของใคร ถนนของใครตัดผ่านไปทางไหน จะลง เหวหรือบ่อนะ ลึกตื้นอย่างไร อยู่ที่อำนาจวาสนา

ถ้าครูบาอาจารย์องค์ไหนสมบุกสมบั้น ผ่านป่าเขาแบบ สมบุกสมบั้น ลงทะเลลง เหวขนาดไหน ครูบาอาจารย์องค์นั้นจะมีประสบการณ์มาก ครูบาอาจารย์องค์นั้นจะสามารถแก้วิถีจิตของลูกศิษย์ได้มหาศาลเลย ครูบาอาจารย์องค์ใดไปเรื่อยๆ นะ ไปแบบ เรือเดินบนทะเลถึงฝั่งเลย

เวลาลูกศิษย์ไปประพฤติปฏิบัติ ลูกศิษย์เรือไปชนหินโสโครก ครูบาอาจารย์ไม่เคยชน อ้าว แล้วอย่างนี้เป็นอย่างไร อย่างนี้เป็นอย่างไรเห็นไหม นี้อยู่ที่อำนาจวาสนาประพฤติปฏิบัติง่าย มันเป็นเรื่องทางจิตทั้งหมด แล้วจิตมันจะกระทบมันจะรู้ไปหมดมันจะมีปัญหาไปหมด แล้วทุกดวงจิตต้องมีปัญหาหมด เว้นไว้แต่จิปปาภิญญาเท่านั้น ปฏิบัติง่ายรู้ง่ายทีเดียวเป็นพระอรหันต์เลย

แล้วถ้าย้อนกลับสิ เวลาเราเห็นว่าจิปปาภิญญาปฏิบัติง่ายรู้ง่ายนะ ย้อนกลับไปดูเวลาสร้างมานะทุกข์น่าดูเลย เพราะเขาทุกข์

ดูอย่างพระพุทธเจ้าสิ เพราะอ่านพระไตรปิฎกนะเป็นกระต่าย เห็นนายพรานเขาหลงป่ามา นายพรานเขาคอยากอยู่ หนาวมากจุดไฟ ก่อไฟผิงอยู่ พระโพธิสัตว์เป็นกระต่ายโดดเข้ากองไฟเลย สละชีวิตนี้ เลือดเนื้อนี้ให้กับนายพราน ๒ คนนั้นได้กิน นี่พระโพธิสัตว์ สละชีวิตขนาดนี้ละ สละมาตลอดเลย

แต่เวลามาปฏิบัติเข้ามันก็ได้ผล ก็จิปปาภิญญาว่าปฏิบัติง่ายรู้ง่าย แต่ลองย้อนกลับไปอดีตชาติสิ ชาติที่จะมาเป็นจิปปาภิญญา เขาต้องสมบุกสมบันมาขนาดไหน เขาต้องเสียสละมาขนาดไหน ไร่เราถ้าพูดถึงเราเสียสละมาเราจะมีโอกาสตรงนี้ ถ้าไม่เสียสละมานะ การเสียสละมาบั้นมันจะเปลี่ยน เปลี่ยนความรู้สึก เปลี่ยนจิต

จิตมันเคยกระทบมันเคยเสียสละ มันจะเปลี่ยนความรู้สึกนั้น พอมันเป็นจิตตรงนี้ พอมีอะไรกระทบ เขาวนปัญญามันเกิดใจ แต่ถ้าเราไม่เคยเสียสละเลยนะ จิตนี้มันจะซื่อป้อเพราะมันไม่เคยมีอะไรกระทบเลย เห็นอะไรก็ซื่อป้อ ซื่อป้อไปหมดแต่ถ้าเขาวนปัญญามันเกิดนะ

การเกิดเขาวนปัญญาคุณสิ ดูอย่างเราประสบอุบัติเหตุหรือเราไปเกิดวิกฤตเราผ่านมานี้จะใช้อะไรผ่านมา ถ้าไม่ใช้ปัญญา แก้ไขเหตุการณ์นั้นมา การแก้เหตุการณ์นั้นมาเห็นไหม ฝึกจิตมา จิตได้สะสมอย่างนี้ สะสมมาสะสมมา มันจะลงไปที่จิตได้หมด แต่พอมันเจอเหตุการณ์วิกฤต มันไม่ตื่นเต้น

มันแก้เหตุการณ์นั้นไปได้ เหตุการณ์นั้นไปได้ เราไม่ได้คิดกันอย่างนี้ เราคิดกันแต่ปัจจุบันนี้ไง เพราะมันมีอย่างนี้ จะพูดว่าเพราะมันมีอย่างนี้ ย้อนบุพเพนิวาสานุสติญาณ เพราะย้อนอดีตชาติ ย้อนกลับไปๆ กลับไปๆ มันเคยเห็นอย่างนี้ไง มันเห็นอย่างนี้

มันเป็นอย่างนี้ มันถึงยืนยงได้อย่างนี้ ข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนี้ เพียงแต่คนไม่มีตรงนี้ คนไม่เชื่อตรงนี้มันก็มองภาพไม่ชัด

ถ้ามองภาพชัดมันจะย้อนกลับได้หมด ตัวจิตนี้ไม่เคยตาย มันจะไปของมันอย่างนี้ แล้วในปัจจุบันนี้จิตไม่เคยตายด้วยนะ แล้วเวลามันเกิดตายเกิดตาย มันผ่านจากโอกาสนี้ไปแล้วนะ โอกาสถึงพุทธกาลไปแล้ว ทีนี้มันมีแต่ซื้อบื้อกับซื้อบื้อมาเจอกัน มันผ่านโอกาสไปแล้วนี้ มันไม่มีใครบอก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มานี้ มาบอกมาสอนนี้ แล้วคูสิ องค์ที่ ๔ และจะองค์ที่ ๕ พระศรีอริยเมตไตรยจะมาอีก มันจะหมุนไปอย่างนี้ แล้วเรามาเกิดถึงพุทธกาลเราเจอตรงนี้ แล้วจะเอาหรือไม่เอา จะทำหรือไม่ทำ แล้วทำพอเวลาทำขึ้นมาตั้งใจทำแล้ว

พอตั้งใจทำประสาเรา เราจะพูดอย่างนี้เลยนะ พวกโยมนี่ปฏิบัติ ๕๐ เปอร์เซนต์ โคนกิเลสเอาไปกิน ๕๐ เปอร์เซนต์ โยมทำ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ แต่ในความเห็นเราโยมทำได้แค่ ๕๐ เปอร์เซนต์ เพราะโยมไม่ได้ทุ่มเท แล้วทุ่มเทไม่ได้ มันทุ่มเทไม่ได้เพราะมันแบกรับภาระ ๒ ส่วนไง

ส่วนหนึ่งคืออาชีพ ส่วนหนึ่งความรับผิดชอบ พอส่วนความรับผิดชอบปั๊บมันต้องแบกรับภาระส่วนนี้ไว้ แล้วมาอีกส่วนหนึ่งคือส่วนมาปฏิบัติ นี่พูดถึงธรรมชาติแบบนี้นะ เพราะ โคนแบกรับนี้ไงมันถึง โคนหลอก

โคนหลอก เพราะอะไร โคนหลอกเพราะเราต้องทำอย่างนี้ต้องทำอย่างนี้ ถ้าไม่ทำอย่างนี้ปั๊บ เราหน้าที่การงานเราจะเสียหาย โคนหลอกแล้ว แต่พระไม่มีตรงนี้ ถ้าพระมีตรงนี้ปั๊บนะ อุดอาหารจนเดินไม่ได้คลานไปก็ไม่มีเป็นไร แต่โยมอดอาหารไม่ได้เลย เพราะมันจะไปเสียงาน มันลงหลักไม่ได้เหมือนกัน

แต่ถ้าเป็นพระ เป็นพระนะเราเป็นพระ เรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ปกป้องดูแลรักษา อย่างอยู่บ้านตาอย่างนี้ ทำตัวเองได้เลยนะ หมออยู่นี่จะรักษามึงทั้งหมดเลย รักษาทั้งไขก่ายไขใจเลย แล้วรอเอ็งด้วย เอ็งสามารถหาโรคมานี้ คือปฏิบัติมาให้คิดดีปฏิบัติมาให้มีเหตุมีผลดี นี่หมอรักษาเลย

คำพูดคำนี้มันเหมือนกับเราทำแล้วสบายใจไหม เราจะมีคนแก้ไขตลอด แล้วมันสบายใจตรงที่ว่าเลี้ยงกายเลี้ยงใจ เลี้ยงกายคือว่าอยู่ในวัดนี้ละ ในวัดนี้เพราะทุกอย่างมันสมบูรณ์ ในวัดอาหารก็มี น้ำปานะก็มี อะไรมีหมดต้องทุกอย่างร้อนใหม่ ก็มันตายใจปฏิบัติได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เลย ไม่ต้องห่วงอะไรเลย

ถ้าขาดแคลนบิ๊ป เหมือนกับเราอยู่ในโรงพยาบาลเลย พอซื้อหม้อให้ออกซิเจนได้เลย มันไม่ตกใจเลยเห็นไหม ถ้าเอ็งซื้อคนเดียวนี้ เอ็งจะตายเดี๋ยวนี้ละ หลวงตาอยู่ตรงนั้นนะ รักษาเอ็งได้หมด เรามีความรู้สึกอย่างนี้ตอนอยู่บ้านตาด

นี่พอเห็นพวกโยมมาถามปัญหาเห็นไหม นั่งแล้วเป็นอย่างนั้น นั่งแล้วเป็นอย่างนี้มันเพราะอะไร เพราะ ๑.ปฏิบัติเอง เหมือนกับอยู่ในป่าห่างจากโรงพยาบาลหลายร้อยกิโล พอกลัวว่าเจ็บไข้ได้ป่วยจะไปโรงพยาบาลไม่ทัน ไปถึงหมอจะอยู่ไม่อยู่ก็ไม่รู้ โย้วิตกกังวลไปหมดเลย อาหารก็ต้องหากินเอง ทุกอย่างก็ต้องทำหมด

นี่ไงเราถึงบอกว่าปฏิบัติ เรานี้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เราอยู่กับครูบาอาจารย์ลุยไปเลยจะเป็นจะตายเดี่ยวอาจารย์จัดการให้ จะตายเดี่ยวเผาศพไปเลย มันทำได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เห็นไหม แต่โยมทำ เราถึงบอกว่าเวลาการประพฤติปฏิบัติไปการต่อสู้กับกิเลส ไม่ให้มันมีช่องเลย ไม่ให้มีเปอร์เซ็นต์แม้แต่เปอร์เซ็นต์เดียวที่บอกว่า “อย่างนี้ก็ได้” ไม่ให้มีเลย ไปเต็ม ๑๐๐ ใ้เลยไม่มีข้อแม้ ไม่มีข้อแม้ใดๆ ทั้งสิ้น เพราะจะเป็นอย่างนั้นไม่มี ลุยไปอย่างเดียว

นี่โยมไม่ได้ เพราะอย่างที่ว่านี้ เริ่มต้นก็การะรับผิดชอบแล้ว ภาระทุกอย่างพร้อมแต่ก็ยังมี เห็นไหมเวลาหลวงตาท่านพูดบ่อย อย่างน้อยก็ขอปฏิบัติวันละ ๕-๑๐ นาที มันจะเป็นจริตนิสัยไปไง แต่ถ้ามันปัจจุบันนี้จนถึงกิเลสได้มันก็สุดยอด จะบอกว่าถ้าอย่างนั้นโยมก็ต้องปฏิบัติ ปฏิบัติเพื่อเป็นจริตนิสัยไปอย่างนั้นหรือ ไม่ใช่

ดูสิเราไปร้านอาหารที่ไหนอร่อย เราไปกินอาหารเขามันดีในรสชาติใหม่ จะขับรถกลับไปกินอีกไหม? อยากเต็มทีเลยเห็นไหม นี่ก็เหมือนกันถ้าเราปฏิบัติไปแล้ว ถ้าจิตมันสงบ มันมีจริตนิสัยมันฝังลงที่ใจ เหมือนเราเคยได้กินอาหาร ได้กินอาหารที่ดีมันก็อยากกินอาหารอย่างนี้อีก

ถ้าจิตมันลงสมาธิ จิตมันมีหลักฐานนะ แล้วมันก็อยากทำอย่างนี้อีก ถ้าอย่างนั้นก็มีอย่างนี้นะ เวลาใครปฏิบัติมานะ ถ้าจิตมันมีพื้นฐาน โดยที่เป็นสมาธิ เราสบายใจคือมันพุดง่าย มันพุดง่าย หมายถึงว่ามันพุดไปแล้ว เหมือนเราพุดเรื่องอาหารนี้แล้วคนคนนี้เคยกินอาหารมาแล้ว เห็นไหม พุดไป ประสบการณ์ที่เขาเคยกินมานี้เขาจะรับรู้ได้ง่าย แล้วเราอธิบายมันก็ง่าย

ถ้าจิตเราเคยได้สัมผัสตรงนี้ นี่ปัจจุัตถ์ ๑. ทุกคนที่นั่งปฏิบัติกันอยู่ที่นี่ ทุกคนต้องสงสัย สมาธิจะเป็น อย่างไร ปัญญาจะเป็นอย่างไร ทุกคนสงสัยหมดนะ แล้วเวลาสงสัยกับสงสัยคุยกัน มันก็งงสิ แต่คนเรานี้แหละ เราเคยไปเจอ เราไปสัมผัสมาแล้วใช่ไหม นี่ปัจจุัตถ์ สงสัยไหม สงสัย แต่ก็เคยเห็น พุดกัน เอ้อๆ น่าจะรู้ น่าจะเข้าใจเห็นไหม นี่คำว่า พุดง่าย

ถ้าหากเขาได้สมาธิมา อะไรมา เอ้อ พุดง่ายๆ ใจ่ครับๆ จะเป็นอย่างนั้นครับ จะเป็นอย่างนั้นครับแล้วจะฟังไป เพราะอย่างนี้นะเวลาพระพุทธเจ้าบอกเห็นไหม เราจะสอนเขาได้อย่างไร เพราะอะไร เพราะรู้อยู่คนเดียว แต่พอพระอัญญาโกณฑัญญะรู้ พระโมคคัลลานะรู้เห็นไหม เรามีพยานแล้ว เรามีพยานแล้ว แล้วพุดออกมาได้เลย เพียงท่านพุดออกไปบางที

เมื่อวานพวกน้องๆ พวกหลานๆ มาเยอะ เมื่อวานเขามาถวายเป็นเทียนกัน แล้วเราบอกเลยนะเราพุดอะไรนี่ เราจะโกหกอย่างไรก็ได้ พวกเอ็งไม่รู้หรือ เราจะไม่โกหกอะไรก็ได้เพราะเขาไม่รู้หรือ เราถึงบอกว่าถ้าเราโกหกอะไรก็ได้ เพียงแต่ว่า ถ้าเขาศึกษา เขาสัมผัสแล้วมาจับผิดเรา เราจะพุดถึงวงการพระไป

เมื่อวานเขามาถวายเป็นเทียน แล้วเราบอกเลยนะ เราบอกเห็นไหมถ้าเป็นสัจจะความจริง สัจจะความจริง ธรรมมันจะเหนือโลก คือมันจะเหนือผลประโยชน์ ธรรมะนี่นะเหนือผลประโยชน์ทั้งหมดเลย ผลประโยชน์นี่เหยื่อ เหยื่อของกิเลส ลากสักการะ โมฆะ บुरุษตายเพราะลาก ตายเพราะเหยื่อ แล้วไอ้ผลประโยชน์นี่คือเหยื่อ แล้วถ้าครูบาอาจารย์ที่มีธรรมะแล้วนี่ยังกินเหยื่ออยู่นี่นะ มันจะเป็นธรรมะเหนือโลกได้อย่างไร

เราบอกแล้ว เอ็งเห็นไหมข้างทาง เขามีคัตเอาที่ไปหมดเลย นั่นละประกาศจับประกาศจับหมดเลย มีรูปหมดเลย ประกาศจับเพราะอะไร? เพราะเขาเอาสิ่งนั้นมาหา

ลากสักการะ เพราะให้ไปเอารูปนั้นไปแลกอย่างนั้น ไปแลกอย่างนั้น นี่มันผลประโยชน์
ทั้งนั้น

แล้วเอ็งเอาธรรมะของพระพุทธเจ้านี้มาหาผลประโยชน์กัน แล้วธรรมะมันจะ
เหนือโลกได้อย่างไร มันต่ำกว่าโลกนะ เพราะเอาธรรมะ เอาธรรมของพระพุทธเจ้ามาหา
ผลประโยชน์กันนี่มันจะธรรมเหนือโลกได้อย่างไร

พอพูดอย่างนั้นไป เอ้อ เขาฟังเข้าจตุคามมาให้แม่เขาเหมือนกัน เราก็บอกใช้ไหม
โคตรรวยเลยใช้ไหม เอ็งเอาเงินไปให้เขา เขารวย เอ็งได้กระเบื้องมาใช้ไหม ทุกวันรวย
หมดเลย คนทำมันรวย

เด็กๆ เมื่อวานเด็กๆ หลานๆ มาเด็กๆ พยายามพูดให้เขาสนใจไป พูดให้เขาสนใจ
เพราะธรรมดาสายเลือด สายเลือดไม่ค่อยฟังกันหรอก ทีนี้เมื่อวานมาครบเลย มาถวาย
เทียนเยอะมาก บอกเลย กูจะหลอกอย่างไรก็ได้ เอ็งจับกูไม่ได้หรอก จะพูดอย่างไรให้เอ็ง
ฟัง แน่ะเขาไปเรื่อยๆ ก็หลาน ลูกของพี่ชายลูกของน้องชายเขารวมๆ กันมา มาถวาย
เทียน อย่างน้อยให้เขาได้ลูกคิด ให้เขาได้ลูกคิดนะ

เวลาหลวงตาท่านจะพูดอย่างนี้ ให้ถามว่า ชีวิตนี้คืออะไร ให้ถามว่าทุกขนี่คือ
อะไร คือเราให้ตั้งปัญหาถามตัวเอง พอตั้งปัญหาถามตัวเองปั๊บ ตัวเองมันจะหาคำตอบไป
เหมือนกับทางวิทยาศาสตร์เห็นไหม เด็กมันจะถามทุกเรื่องเลย มันอยากรู้อยากเห็นไป
หมด เราก็ต้องพยายามให้มันมีปัญญาขึ้นมา ถ้าเด็กมันไม่ถามเลยไม่ศึกษาเลยไม่ค้นคว้า
เลย เด็กมันก็จะไม่มีปัญญา

แต่เราไม่ถามอย่างนั้น เราเป็นผู้ใหญ่แล้วเราถามเลย ถามตัวเองนี่ ชีวิตนี้คืออะไร
ทุกขนี่มาจากไหนแล้วจะหาของเราเอง หาจากภายในนี่มันแก้จากภายใน ไม่งั้นเราจะไป
หาจากภายนอก โลกเป็นเรื่องข้างนอกนะ เรื่องของโลก คือเรื่องของการสัมผัส เรื่องของ
ธรรมคือเรื่องของภายใน

พระพุทธเจ้าพูดซึ่งมาก ในสโมสรสันนิบาต ทุกดวงใจว่าแห่ว

ในสโมสรสันนิบาตนะ ไม่ใช่ในบ้านเรานะ ในห้องในหับเราเหงๆ เออ น่าจะ
ทุกข์อยู่ ใฮนี่ในสโมสรสันนิบาตเลย กำลังชนแก้วกันนี้แหละ แต่ทุกดวงใจว่าแห่ว โลกนี้
เกิดมาว่าแห่วหมด ไม่มีดวงใจดวงไหนเลยที่มีความสุข ไม่มี

พระพุทธเจ้าพูดอย่างนี้พระพุทธเจ้ากล่าวประกัน แล้วเราก็เชื่อ แล้วเราเอาคำนี้มาพูดบ่อย แล้วประกันกับพวกโยมๆ โยมๆ หลายคนมากมาหาเราจะไม่เคยรู้จักทุกข์ เราได้จนจนหมด

มันมีมาคู่หนึ่ง (โทษณะ) วัยรุ่นกำลังมีความรักมากเลย ไม่รู้จักทุกข์หรือ ๒ คนมากุยกัณ ไม่รู้จักทุกข์ บอกเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ ไล่ไปไล่มา ยอม เพราะเขามากันเยอะแล้วพรรคพวกเพื่อนมาจากนครปฐม สงสัยเขาคงจะเป็นแบบว่า ๑.มีฐานะด้วย ๒.กำลังรักกันนะ

แล้วเพื่อนเขาคุยกันว่ามีความทุกข์ เขาไม่เชื่อ มาหาเราเขาก็เถียง ๒ คนช่วยกันเถียง ไม่ทุกข์หรือ ทุกข์ไม่มี ไม่รู้จักทุกข์ ไล่ไปเรื่อยไล่ไปเรื่อยไล่ไป เป็นไปไม่ได้

แม้แต่อาหารเรานะ มาไม่ทันใจ เราก็ทุกข์แล้ว สั่งอาหารนะ ถ้าอาหารมาไม่ทันใจนะ ยิ่งปัจจุบันนี้ คูลิ รถติดนะ รถติดแล้วปวดท้องทุกข์ใหม่ แล้วบอกว่าไม่ทุกข์ มันเป็นไปไม่ได้หรือ แค่นับถ้ายกทุกข์จะตายแล้ว บอกไม่ทุกข์เป็นไปไม่ได้เลย คนไม่ทุกข์ไม่มีหรือ

ทุกข์แต่ไม่ซื้อสัตย์ ไม่ยอมรับความจริงแล้วไม่เห็นอริยสัจ ไม่รู้พระพุทธเจ้าบอกว่าอริยสัจนะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์เป็นความจริง นี่วิทยาศาสตร์เห็นใหม่ บอกศาสนาพุทธนี้ทุกข์นิยม ไม่ใช่สัจจะนิยม มันเป็นความจริงนะ

คูลิ ทางตะวันตก เขาพยายามรัฐสวัสดิการ แล้วคนเฒ่าคนแก่ว่าเหว่มาก เหงามาก ทุกข์มาก รัฐสวัสดิการฟังสิ ทุกอย่างพร้อมหมด ทุกอย่างมีบริการหมดเลย ในการดำรงชีวิตนี้ไม่ทุกข์เลยนะ เขาดูแลรักษาหมดเลย แต่นอนโอดโอยนะ

เช่นหลวงตาท่านว่าเห็นใหม่ ตีกร้อยขึ้นไปนอนโอดโอยอยู่บนตึกชั้นที่ร้อยนั้น สวัสดิการมีพร้อมหมดแต่หัวใจมันทุกข์ คือเอาเรื่องสวัสดิการเรื่องโลกช่วยเหลือกันได้ นะ แล้วทางตะวันตกนี้ เขาศึกษามาเขามีปัญญามา เขาพยายามจะคิดใจ คิดว่าให้เราดำรงชีวิตไปกันได้ และดำรงชีวิตกันแบบทุกข์นี้ไง

แต่ในศาสนาเราเห็นใหม่ ถ้ามองนะขาดแคลนเห็นใหม่ คูลินี้ก็ไม่สมประกอบ นี้ก็ไม่สมประกอบแต่สุขนะ ทำไมบริหาร ๘ คนจนผู้ยิ่งใหญ่ สมบัติมีบริหาร ๘ หาเงินเข้า

คลังหลวงเป็นหมื่นๆ ล้าน มีอะไรมีบาตร มีจีวร มีสังฆาฏิ มีอะไรเป็นสมบัติ ไม่มีสมบัติ ส่วนตัวเลย เพราะอะไร เพราะสมบัติมันสมมุติ ดายคุมทีเดียว

ดูอย่าง โศทเทยพราหมณ์ ฟังไว้เต็มเลย เกิดเป็นสุนัขไปเฝ้าอยู่ เพราะอะไร เพราะจิตมันผูกพัน โศทเทยพราหมณ์ เป็นโยมก็ตระหนี่ ดายไปเกิดเป็นสุนัขก็ตระหนี่ แล้วพิสูจน์กัน ไปขุดเอาเนะ ขุดมาเลย ทองคำทั้งนั้นเพราะสมัยนั้นไม่มีธนาคาร เศรษฐีใส่ให้ ฟังคินหมดละ แล้วฟังคินเป็นคนฟังไว้ไม่บอกใคร ดายไปแล้วตัวเองก็ยังคงสัมพันธ์อยู่ มาเกิดเป็นสุนัขเฝ้ามัน

พระพุทธเจ้าบอกเลยนี้โศทเทยพราหมณ์ บอกลูก ลูกไม่เชื่อ ลูกไม่เชื่อก็ให้เรียก มันว่าพ่อ แล้วเลี้ยงอาหารมัน รับประทานให้ดี แล้วขอ พอขอไปตะกุนะ เอาคนใช้ขุด คนใช้ขุดเจอไหทองคำเลย เราคิดนะมันน่าสลดใจนะ มันเป็นโทษใจ ถ้าใช้เป็นประโยชน์มันจะเป็นประโยชน์ นี่เราเป็นเจ้าของมันนะ พอเป็นเจ้าของเพราะความผูกพัน ดายไปควรจะไปตีกลับต้องมาเฝ้ามัน

แล้วพอเฝ้ามัน มันเป็นทาสนะ เราทำตัวเป็นทาสไม่ได้ใช้ไหม เราทำตัวเป็นทาสไม่ได้ เราเกิดได้เป็นเพราะจิตเป็นธาตุรู้ เป็นสิ่งที่มีชีวิต นี่ถ้าเกิดขึ้นมา เกิดเป็นตุ๊กแก จิ้งจก เกิดเป็นสิ่งที่มีชีวิตไปเฝ้ามัน แต่นี่เกิดเป็นสุนัข ใจนี้สำคัญมากเลย ไปผูกพันมันไป

แต่ถ้าเราเสียสละไป เราทำผลประโยชน์ขึ้นมา โอ้โฮ จากใจดวงนี้ไปเกิดเป็น เทวดา อินทร์ พรหม เพราะการเสียสละอันนั้นแต่กิเลสมันทำไม่ได้ แต่ถ้าเห็นโทษอย่างนั้น พอเห็นโทษอย่างนั้นปั๊บ ถ้าเราเป็นเจ้าของมันหรือเราบริหารมันเห็นใหม่ อย่างที่ว่า ถ้าเราไม่มีจิตที่เป็นสาธารณะนะ

เนี่ยไม่กล้าพูดหรอก อย่างของนี่บางทีนะ วันนั้นมาจากโพธารามโกรธมาก มาถึงเสียงดังมากเลย เสียงดังมากมาจากไหนไม่รู้ แล้วเอาของมาถวายไป เราบอกนะไอ้ไอ้ที่โกดังที่คลองเตยมีมากกว่านี้อีก แต่มันทำบุญไม่ได้ โยมเป็นคนเอามันมานะ เราบอกว่าของแบบนี้มันไร้สาระนะ ไม่ใช่เอาของมาทำบุญแล้ว คิดว่าเอาของมามากมาน้อย แล้วคิดว่าตรงนั้นจะเป็นประโยชน์นะ

ไปดูโกดังสินค้าที่คลองเตยสิมันเป็นโกดังๆ เลย มันเป็นประโยชน์ใหม่ มันเป็นประโยชน์เพราะคนมีใจศรัทธาแล้วเอามันมานะ ของนี้ไม่มีประโยชน์เลยมันเป็นแร่ธาตุ

นะ แต่หัวใจของมนุษย์นี่มันเสียดแล้วมันหามา แล้วเอามาถวายนะ ถวายสิ่งนี้สิ่งนี้มัน เป็นบุญกุศล

เสียงดังมากมาถึงเสียงดังมาก เราจะบอกว่าคนไม่เคยทำบุญไป คนไม่เคยทำบุญ เสียดอะไรหน่อยหนึ่งมันเรื่องใหญ่มาก ต้องเสียงดังหน่อย ใครเสียงดังมาจะบอกเลย ในคลังสินค้ามีมากกว่าเอ็ง ไปดูโลตัสสิ มันเต็มบริษัทเลย มันไม่มาหาถูหรือ มีแต่คน ไปซื้อมาถวาย หัวใจคนยิ่งใหญ่ สมบัติเป็นแค่สมบัติเท่านั้น

นี่จะบอกว่าถ้ามีจิตใจสาธารณะมันกล้าพูดอย่างนี้ แล้วใครมานี่เอ็ด ถ้ามานี่เอ็ด แล้วเวลาโทษนะ บางทีคนทุกข์คนยากนะ บอกมาเลยอยากทำบุญไม่ทำบุญ ข้าวทัพพี เดียวทำไมทำไมไม่ได้ ข้าวทัพพีเดียวเห็นไหม นี่ที่ใส่บาตรพระสารีบุตร คนจนทุกตะ เจ็ญใจ แล้วเคยใส่บาตรพระสารีบุตรแค่ทัพพีเดียว เวลาจะมาบวช ไม่มีใครบวชให้ คน จนนะ ทุกคนเมินหน้าหนี

พระพุทธเจ้าเล็งญาณเห็นว่าจะมีบารมีเป็นพระอรหันต์ไป ประภาศถามเลย

“ทุกตะคนนี่เคยมีบุญคุณกับใคร?”

พระสารีบุตรยกมือเลย “เคยมีบุญคุณกับเกล้ากระผมครับ”

“มีบุญคุณอะไร?”

“เคยใส่บาตรผมหนึ่งทัพพี”

เพราะใส่บาตรทัพพีนั้น “อย่างนั้นพระสารีบุตรบวช”

พอบวชขึ้นมา โห ผู้เฒ่าแล้วเป็นคนที่มีความพยายาม ในพระไตรปิฎกนะ ภิกษุ บวชผู้เฒ่านี้ยากมากเลย ปฏิบัติยากแล้วก็สอนยาก แต่ยกเว้นภิกษุผู้เฒ่าองค์นี้ เพราะ พระพุทธเจ้าถามพระสารีบุตร

“สารีบุตร สัททวิหาริกของเธอ สอนดี สอนได้ง่ายหรือไม่”

“ง่ายครับ ได้ครับ”

สำเร็จพระอรหันต์ นี่ถึงบอก จะมาคิดว่าเราไม่มีข้าวของ แล้วจะมาทำบุญไม่ได้ ไม่ต้องหรอก เพราะพระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ อนุโมทนาทานก็ได้ เห็นเขาทำบุญกุศล ดีใจกับเขาได้บุญแล้วนะ

ทีนี้กิเลสนี้มีบุญตรงไหน กิเลสของเรานี้จะไม่ค่อยยอมรับใครใช้ใหม่ อยากจะแข่งขัน แต่ถ้าเราเห็นคนทำคุณความดีแล้วสาธุกับเขา นี่บุญแล้ว บุญนี้หาได้ง่ายๆ หาได้ทั่วไปหมดเลยถ้าคนรู้จักหา แต่คนไม่เข้าใจหา มันจะหาแต่กิเลสไป หาที่กิเลสว่าเขาทำบุญ พวกเราจะทำมากกว่ามึง มึงเท่าไร? เราจะทำเท่า นั้น หากกิเลสกัน

ทั้งๆ ที่จะทำบุญนี้แหละ แต่ถ้าเขาทำบุญนะ สาธุ สาธุ สาธุจริงๆ นะ อย่าสาธุที่ปากนะ สาธุจริงๆ ด้วย ถ้าสาธุออกมาจากใจทุกอย่างออกมาจากใจ ถ้าออกมาจากใจแล้วไม่กลัวผี ไม่กลัวอะไรเลย เพราะออกมาจากใจ ใจคิดอย่างอื่นไม่ได้ แต่นี่ออกมาจากอาการของใจไม่ใช่ใจ

ส่วนใหญ่ออกมาจากกิเลส กิเลสมันดับแต่งแล้ว กิเลสมันอนุญาตแล้วถึงพูดออกมาได้ ถ้ากิเลสไม่อนุญาตพูดไม่ได้ ถ้ากิเลสไม่อนุญาตนะ จะพูดอย่างนั้นไม่ได้ มันขัดใจมันไม่ยอมเลย แต่กิเลสอนุญาตค่อยๆ พูดออกมาหน่อยหนึ่ง ไม่อย่างนั้นไม่ยอม กิเลสมันคุมหัวอยู่ (อย่าหัวเราะเอ็งด้วย)

ถ้าปัญญาวิมุตติมันจะเห็นอย่างนี้ เพราะมันจะเห็นธรรมารมณฺ์ เห็นธรรมารมณฺ์ เห็นอาการของใจ ระหว่างใจกับอาการของใจมันจะปล่อยวางกันอย่างไร แล้วเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป แล้วมันปล่อยมันขาดอย่างไร มันทำลายอย่างไร นี่ไงพระอรหันต์ถึงบอกว่าคิดอกุศลไม่ได้ไง เพราะความคิดเกิดจากใจ แล้วมันคิดเป็นอกุศล มันคิดเป็นกิเลส คิดเอาไฟเผา มันมันจะคิดได้อย่างไร มันคิดไม่ได้หรอก

อยู่ดีๆ เอาไฟจี้เราเป็นไปไม่ได้หรอก เว้นไว้แต่เปลอมองไม่เห็นเดินไปชนมัน แต่คนเอาไฟมาจี้เราโดยที่รู้สึกตัวนี้ไม่มีใครทำนะ ใจก็เหมือนกันถ้ามันสะอาดแล้วนะ แต่นี่เพราะเราไม่รู้ เราไม่รู้ว่าไฟนะที่เรารู้จักกันอยู่นี้ ไม่รู้ว่าไฟ จี้ทุกวันเลย อ้าว ไม่จี้ คิดขึ้นมาทุกข์ทั้งนั้น คิดขึ้นมาก็จี้ทีหนึ่งๆ เอาไฟเผาตัวตลอด ไม่รู้

แล้วถ้ามันรู้ นะ ไม่มีใครทำได้หรอก แต่มันกว่าจะรู้กับไม่รู้ที่ต่างกัน ไม่รู้ก็คือมันเป็นสัญชาตญาณไปกับมันหมดเลย รู้คือมันคิดแล้วมันทัน นี่ไงที่ว่าสติเป็นอัตโนมตฺติใจ

สติเป็นอัตโนมัตติหมค กิอะอะไรู้ทันหมคเลย ฐู้ตลอดเพราะอะไร? เพราะมันเสวยอารมณ์ จิตกระเพื่อมรู้ทันหมค น้ำอยู่ปกคิแล้วน้ำไหวตัวนี้ทำไมจะไม่รู้

น้ำไหวตัวคือความรู้สึก ความคิดเกิดใจ ถ้ามันความคิดอยู่โดยธรรมชาติของมัน เหมือนมันไม่คิดเห็นใหม่ อย่างที่หลวงตาบอกว่า เวลาเดินไปมันไม่ออกรับรู้ณะเดิน ตก พลัก! ใจ เดินไปเดินโดยสัญชาตญาณไม่รับรู้อะไรเลยนะ ที่ว่าเปลือๆ ไม่เปลือหรือก ไม่เปลือในอริยสัจแต่เปลือในขันธ เปลือในสัญญา เปลือในข้อมูล

เพราะข้อมูลมันอาการของใจ ต้องเอาใจออกมารับรู้มัน แล้วถ้ามันถอนกลับมาอยู่ในตัวมันเอง อยู่ในนิพพาน มันจะไม่รู้อะไรเลยอยู่ของมันอย่างนั้น นี่น้ำนิ่ง แต่เวลามันจะออกรับรู้นี้มันต้องกระเพื่อม มันต้องเสวยอารมณ์ ต้องรับรู้เพื่อจะสื่อความหมายกันอยู่ในขันธ แล้วออกมา สติพร้อมหมค

ที่นี้ท่านบอก ท่านอยู่ของท่านเฉยๆ เปลือไม่ได้เพราะท่านไม่คิดเอง ท่านไม่คิด ไม่ออกมากินเหยื่อ ท่านอยู่ของท่านเฉยๆ แต่ไม่เปลือหรือก นั้นอัตโนมัตติ เวลาถ้าจบ กระบวนการแล้วจะเป็นอย่างนั้น จิตมันเป็นอิสระ อิสระอย่างนั้น แต่ของเราไม่อิสระ ของเรามันเหมือนกับคัตเอาที่มันสับแล้ว ไฟมันจะวิ่งตลอด แล้วมันจะวิ่งเข้าไปใน เหตุการณ์ต่างๆ มันจะหมุนของมันไป

(สมควรแก่เวลาใหม่ อ้าว มา)

โยม : ถ้าเกิดเรา คือกิเลสนี้มันยิ่งใหญ่มาก เวลาเราพลาดทำมันนี้ เกิดว่าเราไม่ทันชาตินี้เนี่ย เราจะสามารไปปฏิบัติธรรมในภพอื่น สมมุติถ้าเกิดเราอยู่ในภพที่ภูมิมันต่ำลงไป มันจะทันได้ไหมครับ

หลวงพ่ : กิเลสมันยิ่งใหญ่มาก มันควบคุมใจไว้ซะใหม่ แต่อย่างนี้ถ้าเราทำอย่างนี้ มันก็ต้องอธิฐานนะ เราพูดบ่อย บางทีเราก็กลับมา เราเดินจงกรมนะ เราก็กสลดใจ เหมือนกัน เพราะเราสบประมาทพวกนี้ไปเยอะ บอกว่า

“พวกเอ็งจะไปเกิดยุคพระศรีอริยเมตไตรยนี้ เอ็งคิดว่าเอ็งจะไปได้ไหม? เอ็งไม่ได้ตีตัวแล้วเอ็งจะไปหาเขาได้ไง”

นี่ไงเราไม่ได้อธิฐานไว้ ไม่ได้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลถึง คือไม่ได้ตั้งปรารถนาไง ถ้าเราตั้งปรารถนา มันต้องปรารถนานะ แล้วเราทำบุญถึง คุณิ ถ้าเราไม่ตั้งปรารถนา หลวงตาท่านทำบุญกุศล เราก็นั่งนอนจมกันอยู่นี้แล้วเราจะได้อะไรด้วยล่ะ ถ้าเราไปทำบุญกับท่าน เราไปชวนชวายเป็นท่าน เรา่วมบุญกับท่านไป นี่ถึงกัน

นี่ก็เหมือนกันถ้าจิตมันมีอำนาจเหนือนะ ใจมันมีเหนือนะ เราก็ปฏิบัติอย่างนี้แล้วเวลาต้องฝึกใจ นี่เวลาฝึกนะสังกมโบราณของชาวพุทธใจให้คิดถึงพระตลอดเวลาเวลาเราจะตาย คิดถึงพระมันไปดีใจ สำคัญมากเลยออกจากบ้านแต่งชุดอะไร นี่ว่าปากคอกหลวงตาท่านพูดอย่างนั้น

เวลาเปิดคอกวัวออกก่อน อารมณ์ความรู้สึกสุดท้าย เวลาเราตายไปเราอยู่กับอารมณ์อะไร มันจะเกิดตรงนั้น ถ้าเราอยู่กับอารมณ์ที่ดีจะเกิดดี เกิดดี เกิดดี แล้วพอดีไปนี่ เราเปรียบอย่างนี้นะ เราเปรียบเหมือนเกลืออยู่ในภาชนะ ถ้าใส่น้ำมากเกลือมันก็เจือจาง ถ้าน้ำน้อยเกลือมันก็เข้มข้น นี่ก็เหมือนกัน กรรมมันมีอยู่แล้ว ดีและชั่ว

ถ้าเราเพิ่มน้ำมากๆๆ ขึ้นไป มันก็เจือจางไปๆ เราจะบอกว่า ถ้าเราตายไป เราตั้งสติไว้ มันเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมแล้วแต่ เราก็ปฏิบัติของเราไปเรื่อยๆ ถ้าเราสร้างวาสนาตั้งแต่ตอนนี้ แล้วเรามีคุณสมบัติอย่างนี้ ถ้าเกิดเป็นเทวดาก็ลงมาฟังเทศน์ พระอริยบุคคลถึงที่สุดได้

ถ้าเราไม่มีความคิดอย่างนี้เกิดเป็นเทวดาเหมือนกันนะ แล้วไปเสพสุขรหมดชีวิต เทวดาก็ไปฟังเทศน์กัน นี่ก็เหมือนที่เราว่านี่ พวกนี้มีปัญหาไปวัด เขาโหย้ พระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง มันนอนกันอยู่บ้าน ปล่อยวางหมดเลย แล้วตายก็ตายไปเฉยๆ นะ เทวดาก็เหมือนกันถ้าเขามีวาสนาเขาไม่สนใจหรอก แต่ถ้ามีวาสนาเขาได้สร้างบุญกุศล

คุณิ หลวงปู่มันรับทุกคืนเลย นี่ลงมาๆ ถ้าเราตั้งเป้าเราไว้ เราฝึกใจเราไว้ เราฝึกใจ เราไปเกิดสถานะไหนๆ มันก็ฝึกดี แต่เรื่องพลาดพลั้งไปข้างล่างนี่นะ ไปตกรอกเวจินี่ อย่างนี้มันอนันตริยกรรม มันพวกทำกรรมหนักๆ ดูอย่างเทวทัตมันไปอย่างนั้น ถ้ามันไม่อย่างนั้น ไม่ถึงขนาดนั้นหรอก

เราตั้งใจไว้ที่ฝึก ทุกอย่างอยู่ที่การฝึก เราฝึกจิตเรา ดูที่ใจ อย่าไปตกใจไป ตกใจนี้ เวลาตกใจ ไปหมด เราฝึกไม่ให้ตกใจ มีอะไรเรามีสติ ถ้าตายตายพร้อมกับสตินี้ ไม่ไปไหนหรอก ต้องฝึกไว้ตั้งแต่ตอนนี้ พยายามฝึกของเราไว้ เพราะอะไร เพราะมีครูบา อาจารย์ พระพุทธเจ้าเป็นเครื่องการันตียืนยัน

โยม : คือหมายถึงว่าเราพยายามฝึกให้เป็นนิสัย เป็นความเคยชิน เป็นอะไรที่ฝังอยู่อย่างนี้...

หลวงพ่ : ถูกต้อง มันมีนะ พูดเรื่องกรรมนะ ที่ว่าเวลาใกล้ๆ ถ้าไม่ได้ฝึกไว้ แล้วถ้ามีกรรมถึงที่สุดแล้ว มันตอนสุดท้ายนี้กรรมนิมิตมา มีมานะตอนอยู่โพธาราม ลูกศิษย์เป็นทหารนะ แม่หลับตาไม่ได้เลย หลับตาไปมีแต่อุหนอนไม่ได้ กลัวจนตัวสั่น แล้วคนไม่ได้นอนทุกขัใหม่?

เขาพามาหาเรา พอพามาหาเรานี้เราก็บอกว่า เขาเล่าให้ฟังก่อนซะใหม่ แล้วพอฟังไปลูกอายุ ลูกบอกแม่คิดเพื่อเจ้าไปเอง เราบอก “เอ็งอยู่เฉยๆ สิ คนเพื่อเจ้าได้ใจกลัวขนาดนี้เพื่อเจ้าได้ยังงี้” เราบอกอยู่เฉยๆ เราบอกให้โยม ให้แม่ถวายสังฆทานให้แม่ ตั้งใจถวายสังฆทานเรา

แล้วเราตั้งนะ คำพูดคำนี้ใครฟังแล้วคิดว่าเราพูดโอ้อวด แต่ไม่ใช่ซะ คำพูดนี้เราจะพูดต่อเมื่อมันจำเป็น ต่อเมื่อคนไม่มีทางออก โยมจำไว้ให้คินะ โยมชนลูกโยมทำบุญกับเรานะแล้วเวลาถ้าโยมหลับตาลงเห็นอะไรนะ บอกว่าทำบุญกับเราให้มาเอาที่เรานี้ คือคนมันถึงตอนนั้นไม่มีทางออกงี้

พอเห็นอะไรเข้ามาเห็นผีเห็นจะเข้ามาทำร้ายนี้ บอกว่าทำบุญกับเรา แล้วให้ผีนั้นทุกๆ อย่างนั้นมาเอาที่เรา อุทิศส่วนกุศลมาให้เรานี้ ทำบุญบิณฑบาตไปเสียบเลย ที่วัดโชค นั้น มีอยู่คนหนึ่งไม่เอ่ยชื่อ นุ่งผ้าไม่ได้ร้อนหมดเลย แล้วลูกหลานอายุกันจากไว้ แล้วก็มาหาเรา

เราบอก เอ็งกลับไปนะ ตอนเช้าเราบิณฑบาตผ่านหน้าบ้านเขา เอ็งบอกเอ็งเอาข้าวไปให้ผู้ใหญ่ของเอ็งอธิฐาน แล้วเอ็งมาใส่บาตรกู แล้วเราก็บิณฑบาตไป เข้าเขามาใส่บาตรเขาก็รับรู้กัน เพราะคุยกันแล้วเขาก็มาใส่บาตร ไม่เกินอาทิตย์หายปกติ

จากเดิมที่ใส่เสื้อผ้าไม่ได้นะ ใส่เสื้อผ้าร้อนหมดเลยเหมือนกับห่มไฟ ต้อง(โทษนะ)เปลือยกายแล้วเขาก็เอาจากกันไว้ นั่นเวลากรรมมันมา เราจะบอกว่าถ้ากรรมนิमित คนไม่เชื่อนะ คนไม่ได้ทำอะไรไว้ไม่เชื่อหรือก เวลาตัวเองโดนแล้วจะรู้จัก

เหตุการณ์อย่างนี้เราเจอมาเยอะ แล้วก็แก้มาเยอะ เราแก้ของเราเองเรื่อยๆ เพราะ เรามั่นใจเรื่องใจของเรา แต่นี่เรื่องนี้มันเป็นเรื่องความทุกข์ของคนใจ เป็นความทุกข์ส่วนตัว เป็นความทุกข์ของเขา แล้วเรามีปัญหาเราจะแก้ของเราไป มีมาหาเรื่อยๆ อย่างนี้

...มันพามา นะ มาจากมหาชัย ทีแรกเขาไม่บอกหรือก เขาเป็นนักเข้าเจ้าเข้าทรงใหญ่เลยนะ แล้วเขาไปเที่ยวป่า แล้วก็ไปล้มตึงมัน โคนทับอีกทีหนึ่ง แล้วช่วยตัวเองไม่ได้ มาหาเราไง ทำอย่างไรก็เถียง ทำอย่างไรก็เถียง เราใส่ๆ พอถึงบอกทำอย่างนี้หักปี่บ เขาก็หักคอเตี้ยวนั้นล้มเลยก็ออกไป

มันมีผีทับอีกทีหนึ่ง แล้วก็กลับไป แล้วอีกไม่กี่วัน พวกที่พามา ก็กลับมาหาเรา หลวงพ่อรู้ใหม่ที่พามาในวันนั้นนะ นั่นเป็นเจ้าพ่อศาลใหญ่เลย เป็นเจ้าพ่อศาลใหญ่เลย นะลูกศิษย์ลูกหาเยอะแยะเลย ถึงที่สุดแล้วตัวเองโดนผีเข้าอีกทีหนึ่ง แก้ไม่ได้ วิ่งมาหาเรา ทั่วๆ ที่ตัวเองก็เป็นเจ้าพ่อใหญ่ ไปเจอโดนทับอีกทีหนึ่ง ...มันพามา

เห็นอย่างนี้ แต่ถ้าเราไม่ฝึกไว้ อะไรไว้ เราทำของเราไว้ได้ เพราะประสาเรานะ พวกเรานี่ เรานี้ ๕๐ : ๕๐ กัน เพราะเราทำ เราก็ไม่สร้างอะไรวิกฤตไป ถ้าคนสร้างอะไรวิกฤตไว้ เวลากรรมนิमितมันมา มันมาเองเลย นี่ไง กัมมะพันธ กัมมะประฏิสะระโณ กรรมมันเป็นเผ่าพันธุ์ เราสร้างเองเราทำเองทุกอย่างเราทำของเราเองนะ ดีเราก็ทำ ชั่วเราก็ทำ แล้วมันจะให้ผลกับทุกๆ คน

อย่างนั้นถ้าพูดอย่างนี้เรามั่นใจตรงนี้แล้วนะ เวลาเราปฏิบัติเราจะองอาจกล้าหาญ เพราะในการทำความดีในโลกนี้ไม่มีอะไรดีเท่านี้ ไม่มีอะไรในโลกนี้ ดีเท่ากับปวดๆๆ ไข้วปวดๆๆ นี่ดีที่สุดในโลก แต่มันหายไค้ นะ มันสู้ไค้มันชนะไค้มันผ่านไค้แล้วมันสิ้นสุดกันไค้ แต่ถ้าเราไม่เผชิญกับมัน เราไม่สู้มัน เราไม่ต่อสู้มันเราจะแพ้ตลอดไป

เราต้องสู้กับมันผ่านมันจนชนะมัน เหยียบย่ำมันไปเลย เหยียบหัวมันไปเลย ถ้าเราไปเผชิญหน้ากับมันแล้วไม่สู้มัน แพ้มันจะแพ้แบบนี้ตลอดไป แล้วจะต้องเกิดตายตลอดไป แต่ถ้ามีกำลังใจแล้วต่อสู้มันเหยียบมันย่ำมันไปเลย แล้วเราจะชนะมัน

แล้วชนะได้ด้วย ยืนยันได้จากครูบาอาจารย์ คุณิหลวงตาท่านพุดนะ ตัวเองเป็นเหมือนหัวตอ ไฟเผาหัวตอก็คือเหมือนไฟลุกท่วมตัว มันทุกข์ขนาดไหนสู้มันได้ยังไง นั่งอย่างนี้ แล้วเหมือนเอาไฟสุ่มตัวเราเลย แล้วท่านก็ผ่านมาแล้ว

มันต้องเค็ดขาดอย่างนั้น อดอย่างนั้น มันต้องผ่านมาอย่างนั้น แล้วเวลาคนทำเข้าไปทำมันถึงจะรู้ เวลาท่านพุดเราฟัง ไปดูแต่ตัวเลขธนาคารเขาใจ แต่ตอนที่เขาหาเงินมาฝากไม่เห็น เห็นแต่ตัวเลขของเขา แต่เขาทุกข์ยากขนาดไหน เขาทำงานมาขนาดไหน กว่าจะได้เงินมาขนาดนั้นแล้วเอามาฝากธนาคาร

แล้วเราก็ไปดูแต่ตัวเลขธนาคาร เปิดธนาคารเขาดู แล้วเขาทุกข์ขนาดไหน เห็นตัวเลขก็อยากได้ตัวเลข ทำแต่ตัวเลข ก็เพื่อฝันกันเอาตัวเลข แต่ไม่รู้เลยว่าหาเงินกันอย่างไร ทำกันอย่างไร เองเงินนั้นมาฝากธนาคารอย่างไร

แล้วตอนนี้ท่านเอาแต่ตัวเลขมาโชว์ เทห์ทุกวันๆ คนก็โ้โ้ฮือฮือฮาตัวเลขใหญ่เลย แต่วิธีการที่ต่อสู้ที่พยายามต่อสู้มา เราต้องกลับไปตรงนั้นเราถึงจะทำของเราได้ เราต้องกลับไปทีวิธีการ กลับไปหาเงินหาทองของเราแล้วตัวเลขมันมีเอง ไม่เงินมันมีอยู่แล้ว ตัวเงินมันมีอยู่แล้วตัวเลขทำไมมันไม่ขึ้น

ไอ้เงินมันว่างเปล่าแต่จะเอาตัวเลขมันก็เป็นอยู่เป็นเลขแดง เนาะแค้นเนาะ เออเอาละ